

Carolijn Visser

Carolijn Visser is schrijfster, ze heeft vele reisverhalen gepubliceerd. Vorig jaar kwam haar boek *Selma* uit bij Atlas Contact. Het gaat over een Nederlandse vrouw die samen met haar gezin de gevolgen ervaart van het maoïstische China en slachtoffer wordt van de Culturele Revolutie. *Selma* won de Libris Geschiedenis Prijs 2017.

Ben Vriesema
is hoofdredacteur
van Kleio.

Welk nut heeft geschiedenis volgens u?

Wie zich niet in het verleden verdiept, kan niets van het heden begrijpen.

Welke historische film heeft de meeste indruk op u gemaakt?

In 1986 werd Het Rode Korenveld van Zhang Yimou in Nederland vertoond. Vijf jaar eerder had ik China voor het eerst bezocht. Iedereen die ik toen ontmoette was arm en mager. Er was nergens plaats voor kleur of voor kunst. China was een grijs land. Het Rode Korenveld vormde voor mij een geweldige geruststelling. De verbeelding leefde blijkbaar nog in China. Zhang Yimou heeft daarna nog vele schitterende historische films gemaakt. Ook zijn laatste, Coming Home, vond ik prachtig.

Welke historische boeken hebben de meeste indruk op u gemaakt?

Geschiedenis van een leven van Paustovski herlees ik regelmatig. Ik vind het iedere keer weer bijzonder te ervaren hoe Paustovski die bewogen Russische jaren dichtbij weet te brengen. Svetlana Aleksijevitsj doet dat met het recentere Russische verleden op een andere, eveneens buitengewone manier. Veel romans zie ik als een geschiedenisles. De boeken van Elena Ferrante geven een sublieme inkijk in het bestaan van arme Napolitaanse jonge vrouwen in de jaren vijftig en daarna. Zelf heb ik gekozen voor het genre van reisverhalen omdat je daarmee het heden vastlegt. Zodra de tijd verstrijkt, is het geschiedschrijving geworden.

FOTO: HANS VISSERS

Van uw uitgever heb ik begrepen dat u Kleio kent uit uw jeugd?

Als geschiedenisleraar was mijn vader op het blad geabonneerd. Het laatste nummer lag altijd bij ons op de leestafel. Ik zie het omslag zo weer voor me.

Wat is volgens u het belangrijkste in het geschiedenisonderwijs?

Vaak hebben jongeren de indruk dat geschiedenis alleen over dode mensen gaat. Het zou mooi zijn als ze op school leren dat de geschiedenis ons vertelt waarom we nu in deze wereld leven.

Welke historische periode spreekt u het meest aan?

De Tweede Wereldoorlog en de daarop volgende tweedeling van Europa waren de overheersende onderwerpen tijdens mijn jeugd. De Koude Oorlog bepaalde de internationale politiek. Daarom wilde ik als kind altijd al graag achter het 'Ijzeren Gordijn' kijken. Op mijn zestiende kreeg ik de kans naar Polen te gaan, ik kon deelnemen aan een vrijwilligersproject. Daarna werden communistische en postcommunistische samenlevingen de onderwerpen van de boeken die ik schreef. Grijs China en Buigend bamboe over de erfenis van Mao. Hoge bomen in Hanoi over Vietnam. De Kapers van Miskitja over het sandinistische Nicaragua. Uit het moeras over het onafhankelijke Estland.

Als u morgen een nieuw historisch boek zou gaan schrijven, wat zou dan het onderwerp zijn?

Het boek waarmee ik nu bezig ben gaat over de persoonlijke geschiedenis van een aantal Zeeuwen en hoe ze daarop terugkijken.

Wat is de meest recente 'historische sensatie' die u heeft gehad?

Selma Vos, de hoofdpersoon van mijn laatste boek, woonde vanaf 1950 in Peking met haar Chinese echtgenoot. In 1966 bracht ze voor het eerst een bezoek aan Nederland. Ik ontdekte dat ze in augustus van dat jaar twee weken logeerde bij een Middelburgs echtpaar dat ze via-via kende. In een plakboek van Selma vond ik een kaartje voor een rondvaart op een zondag in augustus met 'De Noordzee' over het Veerse Meer. Mijn ouders had-

den in het voorjaar van 1966 een zeilschip gekocht en daar voeren we elk weekend mee op het Veerse Meer. Altijd kwamen we dan de grote 'Noordzee' tegen. Selma en ik moeten elkaar gepasseerd hebben op het Veerse Meer.

Wat is uw meest dierbare bezit dat ook historische waarde heeft?

Mijn overgrootmoeder had een pension in Velp. Daar ontving ze rijke families. De maaltijden serveerde ze op mooi serviesgoed en ze schonk wijn in kristallen glazen. Daar heb ik er een paar van geërfd. Ze zijn geel en met abstracte patronen gegraveerd. Mijn broer heeft uitgezocht dat marskramers uit Bohemen dit soort wijnglazen destijds in West-Europa verkochten. Ze reisden per schip over rivieren. De glazen zaten verpakt in kisten die op de rug gedragen konden worden.

'Vaak hebben jongeren de indruk dat geschiedenis alleen over dode mensen gaat. Het zou mooi zijn als ze op school leren dat de geschiedenis ons vertelt waarom we nu in deze wereld leven'

Wat is voor u een belangrijke lieu de mémoire?

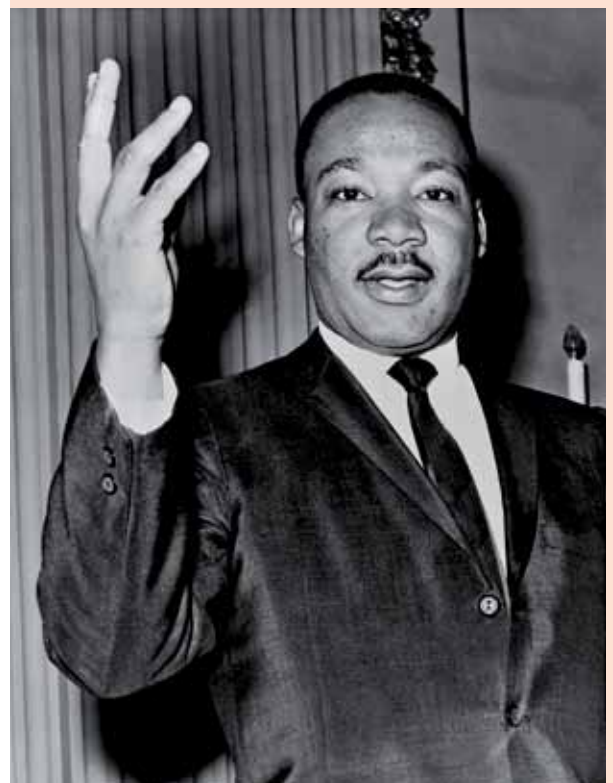
Op het moment woon ik in Panama, in Casco Viejo, het oude centrum van de hoofdstad, door Spanjaarden gebouwd. Verschillende kerken stammen uit de zeventiende eeuw. Las Bovedas is de fortificatie die de buurt tegen de zee en de piraten beschermd. Als je daar overheen loopt zie je oude, rechte, Spaanse straten van Casco Viejo en in de verte de flats van het nieuwe Panama, die aan Dubai doen denken.

Een deel van de muur van het fort Las Bovedas.

Kunt u zich nog veel herinneren van de geschiedenislessen op de middelbare school?

Ik behoorde tot de eerste atheneumklas van onze school. De Mammoetwet was juist ingevoerd. In de loop van de jaren had ik verschillende leraren, allen toegewijde docenten. We volgden de schoolboeken, maar daarbuiten was altijd ruimte voor vragen of uitweidingen. Toch heb ik het meeste geleerd van mijn vader. Hij was geschiedenisleraar op een pabo. Thuis gaf hij ook les, zonder dat wij dat doorhadden. Wij woonden aan de rand van Middelburg. 's Ochtends, als wij beneden kwamen voor het ontbijt, had mijn vader de Provinciale Zeeuwse Courant al ingekeken. Bij het smeren van boterhammen vertelde hij over de kerncentrale die in Zeeland gebouwd zou worden, dat de Ramp van 1953 binnenkort werd gememoreerd, of over de Drie van Breda. Tijdens het avondeten werden de gesprekken voortgezet. Mijn vader vertelde over Martin Luther King, of over het bezoek van John F. Kennedy aan Berlijn. Zo volgden wij kinderen het nieuws op de voet, zonder ooit een krant te lezen. Over van alles werd gediscussieerd. Ook de jongste kinderen van ons gezin deden daar aan mee. Het Rapport van Rome hield ons lange tijd in de greep. De industrialisering van Zeeland was een terugkerend onderwerp. Mijn moeder, lerares Engels op een huishoudschool, bracht allerlei aspecten van het feminisme ter sprake.

Hoe vindt u dat geschiedenis in het voortgezet onderwijs moet worden gedoceerd?

Zoals alle vakken: op een levendige manier. ■